

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2018

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές

A1. Περίληψη

Παιδεία και εκπαίδευση

- Ευρύτητα όρου παιδεία, ιστορική αναδρομή (αρχαιότητα): συνώνυμη νεαρής ηλικίας (παιχνίδι, πολυλογία)
- Παιδεία και εκπαίδευση: ετυμολογική και λειτουργική συγγένεια, εκπαίδευση-διδασκαλία (Πλάτων)
- Παιδεία και εκπαίδευση, όμως διαφοροποιούνται (σύγχυση), έλεγχος νηφάλιος: προϋπόθεση σύγκρισης και διάκρισης, κοινή παράμετρος: κλιμακούμενη γνώση ακόμα και με ιδιωτική μέριμνα
- Διαφορές λόγω χωροχρόνου, διαφορετικής φύσης και σκοπού
- Παιδεία: ελεύθερη και προαιρετική, Εκπαίδευση: καθορισμένη και υποχρεωτική

Ο συγγραφέας στο κείμενό του αντιπαραθέτει τις έννοιες παιδεία και εκπαίδευση. Αρχικά, τεκμηριώνει την ευρύτητα του όρου παιδεία με ιστορική αναδρομή και στην διαπαιδαγώγηση με την τραγική ποίηση και στη γνώση με τη φιλοσοφία. Παράλληλα, υποστηρίζει ότι η διδακτική, σύμφωνα με τον Πλάτωνα, πτυχή της εκπαίδευσης προσεγγίζει την παιδεία. Όμως, η διαφοροποίηση των εννοιών προαπαιτεί την εμβάθυνση για τη σύγκριση τους και την κλιμακούμενη γνώση, ακόμα και με ιδιωτική μέριμνα. Καταληκτικά, συμπεραίνει ότι η παιδεία είναι ελεύθερη και εθελοντική, ενώ η εκπαίδευση είναι καθορισμένη και αναγκαστική.

B1. 1. Λ

2. Λ

3. Σ

4. Λ

5. Σ

B2. α) Σύγκριση – αντίθεση.

Συγκρίνονται οι έννοιες παιδεία και εκπαίδευση: «Η παιδεία είναι περισσότερο ... υποχρεωτική». Η χρήση της λέξης «αντίθετα» επιβεβαιώνει την ύπαρξη σύγκρισης-αντίθεσης.

β) **ωστόσο:** αντίθεση

επομένως: συμπέρασμα

προκειμένου: σκοπό

που πάει να πει ότι: επεξήγηση

κυρίως: έμφαση

B3. α) **ανιχνεύονται:** εντοπίζονται
συνάπτεται: συνδέεται
εμφανίζεται: φανερώνεται, προβάλλεται
συντελεστών: παραγόντων
προφανείς: ολοφάνερες, έκδηλες

β) **αναβαθμίζεται:** υποβαθμίζεται
μεταγενέστερη: προγενέστερη
επιτρέπουν: απαγορεύουν
ιδιωτική: δημόσια
διαφορές: ομοιότητες

B4. α) **ανιχνεύονται, αναβαθμίζεται**

β) Η παθητική φωνή προσδίδει αντικειμενικότητα, καθιστά το ύφος του κειμένου σοβαρό, αυστηρό και επίσημο. Δηλώνει ενδιαφέρον για το αποτέλεσμα της ενέργειας.

G1. *Επικοινωνιακό πλαίσιο:* άρθρο στη μαθητική εφημερίδα

Ύφος: σοβαρό.

Ρηματικά πρόσωπα: α' πληθυντικό, γ' ενικό – πληθυντικό.

Τρόπος πειθούς: επίκληση στη Λογική

Τίτλος: «Ο παιδευτικός ρόλος του σχολείου»

Πρόλογος:

Ως αφορμή θα χρησιμοποιηθεί ο διάλογος που διεξάγεται στη σχολική κοινότητα σχετικά με τον μορφωτικό ρόλο του σχολείου στον 21^ο αιώνα. Επιπλέον επιβάλλεται να αναφερθούν τα δύο ζητούμενα, δηλαδή ότι το σχολείο οφείλει να ασκεί όχι μόνο εκπαιδευτική αλλά και παιδευτική λειτουργία (εδώ μπορεί εν συντομία ο μαθητής να διακρίνει τον όρο παιδεία: οι διαδικασίες με τις οποίες επιτυγχάνεται η πνευματική, κοινωνική και ηθική ολοκλήρωση του ατόμου και αποσκοπούν στη διαμόρφωση αυθύπαρκτων, ελεύθερων και ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων που είναι ικανές να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις της κοινωνίας), και το πώς εκπαιδευτικοί και μαθητές μπορούν να συμβάλλουν στην ενίσχυση εκπαιδευτικού ρόλου του σχολείου.

Α' Ζητούμενο: η παιδευτική λειτουργία του σχολείου.

(Συνοπτική και προαιρετική ανάπτυξη) **Ο εκπαιδευτικός ρόλος του σχολείου:** παροχή γενικών, ειδικών, ανθρωπιστικών, τεχνοκρατικών γνώσεων.

Εξοικείωση με τη σύγχρονη τεχνολογία. Γλωσσομάθεια. Πιστοποίηση γνώσεων. Προάγγελος της επαγγελματικής σταδιοδρομίας.

- **Ηθική διαπαιδαγώγηση:** καλλιέργεια αρετών, όπως η εντιμότητα, αξιοπρέπεια, ανιδιοτέλεια, υπευθυνότητα. Ανάδειξη ανώτερων αξιών – ιδανικών, όπως η αγάπη, η ανθρωπιά. Το σχολείο, επίσης, συμβάλλει στη διαμόρφωση ενάρετης συμπεριφοράς, που θα αποτελέσει τη βάση για την προώθηση του ανθρωπιστικού ιδανικού.
- **Ομαλή ένταξη στην κοινωνία:** η σχολική μονάδα δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να αποκτήσουν βιώματα συνύπαρξης και, μάλιστα, σε ένα σχολείο πολυπολιτισμικό και πολυφυλετικό. Οι μαθητές έρχονται σε επαφή με διάφορα είδη χαρακτήρων, με τους οποίους μαθαίνουν να συνυπάρχουν, και επιτυγχάνουν να ρυθμίζουν ανάλογα τη συμπεριφορά τους. Δημιουργούνται προϋποθέσεις καλλιέργειας της κοινωνικότητας των μαθητών και της διάθεσης για την ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων. Διαλεκτική σχέση, και, παράλληλα σχέση ανατροφοδότησης.
- **Δημοκρατική συνείδηση:** γνωριμία με τις αρχές της δημοκρατίας, οριοθέτηση δημοκρατικής συμπεριφοράς. Ο νέος μαθαίνει να πειθαρχεί τις αποφάσεις της πλειοψηφίας, υποτάσσοντας το Εγώ στο Εμείς, αλλά, ταυτόχρονα να σέβεται και να λαμβάνει υπόψη τις θέσεις της μειοψηφίας. Εκφράζεται, συνδιαλέγεται, συμμετέχει, συνεργάζεται, συναποφασίζει και επιμερίζεται την ευθύνη των αποφάσεών του.
- **Ψυχικός – συναισθηματικός κόσμος:** ο μαθητής μαθαίνει να ελέγχει τα πάθη, τα ένστικτα. Αποφεύγει τις εντάσεις και τις ακρότητες. Κατορθώνει, σταδιακά, να περιορίζει αρνητικά συναισθήματα, όπως το άγχος, τον φθόνο, την έπαρση, την αλαζονεία, την αναληγσία. Λειαινεται ο εσωτερικός κόσμος του νέου, αποκτά ευαισθησίες και προσεγγίζει αλτρουιστικά τον συνάνθρωπο.
- **Περιβαλλοντική αγωγή:** κατανόηση της λειτουργίας, της μοναδικότητας και της ανυπέρβλητης αξίας της Φύσης και του ρόλου της ως τροφού, Δασκάλου και εμπνευστή της ανθρώπινης ύπαρξης. Ο μαθητής διδάσκεται τον σεβασμό στους Νόμους της και υιοθετεί την οικολογική νοοτροπία και συμπεριφορά, ως καθημερινό βίωμα.

Β' Ζητούμενο: τρόποι με τους οποίους εκπαιδευτικοί και μαθητές μπορούν να συμβάλλουν στην ενίσχυση του παιδευτικού ρόλου του σχολείου.

- **Επαφή με την Τέχνη:** σε ολόκληρο το φάσμα της εκπαίδευσης, μέσω της μετατροπής του σχολείου σε πολυχώρο καλλιτεχνικών εκδηλώσεων – δράσεων τις οποίες συνδιοργανώνουν εκπαιδευτικοί και μαθητές. Η επαφή αυτή υλοποιείται τόσο εντός όσο και εκτός σχολείου. Θα ήταν χρήσιμο να αναπροσαρμοστεί το αναλυτικό πρόγραμμα στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ώστε να καλύπτει τις αισθητικές αναζητήσεις και ανάγκες των μαθητών. Συχνότερες επισκέψεις σε καλλιτεχνικούς χώρους, σε συνδυασμό με τη συνολική αναβάθμιση του ρόλου της Τέχνης

στη σχολική κοινότητα (πρόσληψη καταρτισμένου προσωπικού, υλικοτεχνική υποδομή).

- **Εθελοντικές δράσεις:** διοργάνωση, υπό την αιγίδα του συλλόγου των καθηγητών, εκδηλώσεων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, την παροχή βοήθειας σε αναξιοπαθούντες. Επισκέψεις σε Ευαγή Ιδρύματα. Στήριξη αθλητικών – πολιτιστικών δρώμενων. Ταυτόχρονα, το σχολείο μπορεί να λειτουργήσει ως πολλαπλασιαστής – αναμεταδότης κοινωνικών μηνυμάτων, με στόχο της ευαισθητοποίηση των πολιτών.
- **Δημοκρατικές διαδικασίες:** ουσιαστικότερη συμμετοχή στην ανάδειξη των μαθητικών συμβουλίων, με παράλληλη αλλαγή φιλοσοφίας στην προσέγγιση και στοχοθεσία του θεσμού. Βιοματική επαφή με τις δημοκρατικές διαδικασίες. Θα ήταν χρήσιμο να διευρυνθεί η συμμετοχή των μαθητών στη Βουλή των Εφήβων αλλά και στο Ευρωκοινοβούλιο.
- **Σχολικές εκδρομές:** συγκερασμός της ψυχαγωγικής και μορφωτικής τους λειτουργίας. Η επιλογή του τόπου προσδιορισμού να σχετίζεται με την ιστορία, τον πολιτισμό, το φυσικό κάλλος της περιοχής και όχι μόνο με τις προοπτικές για διασκέδαση.

Επίλογος: συνοπτική αναφορά στην αναγκαιότητα προσαρμογής του σχολείου στις σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες, με ιδιαίτερη βαρύτητα στην εσωτερική ολοκλήρωση του μαθητή και στην αρμονική ένταξή του σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό και διαρκώς μεταβαλλόμενο κοινωνικό περιβάλλον.